

Szovjet lakásépítési kiállítás

A Szovjet Kultúra és Tudomány Háza bemutatja a Szovjetunió lakás- és középület építkezéseinek eredményeit összefoglaló kiállítást. Az eseményről kedden tartott sajtótájékoztatót Szergej Georgijevics Zmeul, a Szovjetunió lakás- és középületépítő állami bizottságának első elnökhelyettese.

A bemutatón 36 nagyméretű tablő és több makett dokumentálja, miként fejlődött a háború óta a szovjet építőipar olyan korszerű szervezetté, amely most már évente 2,3 millió új otthont ad át a dolgozóknak. A Budapesten szerdán megnyíló kiállítást csaknem egy hónapon át, október 5-ig tekinthetik meg az érdeklődők, s ebben az időszakban szovjet építészeti szakemberek a fővárosban és vidéken is előadásokat tartanak az építőipar munkájáról, műszaki fejlesztési eredményeiről, az új lakás- és középülettípusokról.

Automata szövőgépek

A Kőbányai Textilművek budapesti szövőgyárában kedden kezdte meg teljes kapacitással az üzemszerű termelést a vállalat gépi konstrukciójával munkába állt 35 új SZTB-berendezés. Első szakasza ez annak a hosszabb távú programnak, amelynek során még sok ilyen, a Szovjetunióból érkező automata szövőgépet helyeznek majd üzembe. Az SZTB-szövőgépek két és fél-szer termelékenyebbek ugyanakkor automata elődekénél, s 12 SZTB-gép üzemeltetése csupán egy szövőő közreműködését igényli.

Hétköznapiak

Vált a boldog halandó helyjegyet a vasútállomáson, nyelve térdét verdesi, mert mindjárt sípolnak a mozdonyok, felkapaszkodik a számozott és kijelölt helyre, ahová a jegye szól, ahol már természetesen ülnek. Csöndes vita, elő a dokumentumokkal, mindkét utasnak igaza van, egyazon helyre szánta őket a figyelemtelenség. Mindez persze semmiség, hiszen megessett már a tekintélyes expresszen, olyan számú kocsi adták ki a helyjegyeket, ami éppenséggel hiányzott a szerelvényből.

Jön a meghívó. Hivatalos szerv keresi a másik hivatalos szervet. Hosszú évek óta tudnak egymás létezéséről, sőt időközönként leveleznek. Csak éppen a feladó nem tudja a címzett címét. Még szerencse, hogy egy városban töltik be hivatalukat, nem is olyan messze egymás irodaházától. A jőnévű feladó mégis a szomszédba, mármint az irodája mellett levő irodaházba irányítja meghívóját, oda, ahol éppenséggel a keresett fél sohasem működött. Nagyvonalúság. Ennyi tiszteletet sem érdemlünk egymástól?

Ahol valami készül, ott valami van. Vagy lesz. Jó és illusztris példával szolgál erre a mezőgazdasági kiállítás és vásár. A nagy csalogató. Szokás, hogy naponként felvezetik a körülkerített pályára a tenyészállatokat, lovakat, gépek parádézhatnak, lovasbemutatót tartanak, fogatversenyt, meg ilyeneket. Ha éppen nem

Nem is olyan régen Nagy Zoltán még szegedinek számított: a tanárképző főiskola magyar, történelem, ének szakos hallgatójaként négy évet töltött a városban. Tanulmányai mellett a játékra is futotta erejéből: művészeti vezetője volt a főiskola irodalmi színpadának, s az Egyetemi Színpad tagjaként sok-sok érdekes darabban — köztük *Jonesco: A király halódik* című abszurd drámájában — állt a szegedi közönség elé.

A főiskola után nem sikerült az itteni színházhoz kerülnie, kilenc évadot Veszprémben töltött. De nosztalgiaja a diákevek színhelye után mindvégig megmaradt, s az idei évadban már a szegedi színház tagjaként üdvözölhetjük.

Számtalan kedves szereppel a háta mögött érkezett. Felöltötte Albert főkomornyik jelmezét *A tizedes meg*

a többiekben, az Örömapát a *Tüvétevekben*, Sidoniusét a *Kegyenben*. Magas termet, szép organuma különösen alkalmassá tette *Don Quijote* meglevenítésére, *Lengyel Miklós Sancho Panza király-sága* című darabjában.

Egyik legemlékeztetősebb szerep a *Győzelem* tiszteletese. Olyan munkának lehettem a részese, amely a színész számára csak ritkán adatik: a színész rendezésének, *Németh László* drámáját *Latinovits Zoltán* állította színpadra.

Nagy Zoltán is kacérkodik a rendezéssel. A szegedi „elgyakorlatok” után Veszprémben egy gyermekszínházi előadás társrendezőjeként, s az Egyetemi Színpad vezetőjeként már megbizonyosodhatott képességeiről. A szegedi Juhász Gyula Tanárképző Főiskola irodalmi színpadával is szeretne kapcsolatot teremteni.

Garay József

Garay Józseffel sok száz fénykép nyomán kezdtük az esztendőket visszapergetni. Az első album, amit a kezembe adott, a pálya kezdetét, a Nemzeti Színházban eltöltött évek emlékeit rögzíti. *Shakespeare, Molière, Helldai* bemutatón — sorolhatnánk tovább — készült fényképek. Könnyű felfedezni a fiatal Garay Józsefet: itt *Bajor Gizi*, s a régi nagy művészek társaságában, ott a hasonkorúakkal: *Raksányi Gellérttel, Somogyvári Rudolfal*. Kedvesen mosolyog, kamaszosan vagány, az egyik fotón, elméledő, tépelődő a másikon.

Sok-sok szerep: tragikus és vígjátéki, nem egy közülük visszatér a későbbi, már vidéki évek során. Könnyen átlépjük az idő korlátait: csak átlapozunk a másik al-

bumba, s máris láthatjuk, mennyit változott a maszk, a jelmez, s vele együtt a játék is később, a másik fel fogásban. Gondolatban már Győrött, Egerben és Kaposvárt járunk: klasszikus és modern szerzők bemutatón, operettelőadásokon készült fényképek illusztrálják az ott töltött éveket. Garay Józsefet hol antik jelmezben, a görög tragédia kórusvezetőjeként, hol modern, hétköznapi öltözkében látjuk, *Gorkij: Ejjeli menedékhelyének* színészeként vagy *Csehov* egyik jellemző figurájaként.

Több mint 150 szerepet örökítenek meg a képek: összeáll belőlük a színészi pálya vonala, a művész mindig megújulni, változni kész arca. Hamarosan újabb albumot nyit, s ebben már a szegedi színház előadásain készült fotók idézik majd az új szerepek sorát.

L. Zs.

Bútor, terven felül

Terven felül még az idén mintegy 400 millió forint értékű bútort adnak a BUBIV dolgozói, akik IV. ötéves tervüket több mint négy hónappal előbb, már augusztusban befejezték. A vállalat belüli széles körű munkaverseny mellett része van ebben a gyáregységek közötti szakosításnak, a takarékosabb gazdálkodásnak továbbá a munka- és üzemszervezés hozamának is. Mindezek révén tudták évente mintegy 100 millió forintos növekedéssel elérni az idén már várhatóan több mint egymillió forintos termelési értéket. (MTI)

Fertőtlenítés hőkezeléssel

A Fővárosi Kertészeti Vállalat szakemberei kísérletképpen lángszórával fertőtlenítik a játszótérre homokját, az OKGT gáztechnikai intézetének tervei alapján, propán-bután gázzal működő különleges lángszórót készítettek, s ezzel járják végig Budapest több mint ezer

2. A francia forradalom elől menekült Armand Richelieu herceg szobra változatlanul hátat fordít a városnak. A tenger felé mutat, egykori polgármesterségének színhelye mintha nem érdekelné. Pedig volna mit néznie: a Szuorov alapította Odessza 1794 óta igazi metropoliszá fejlődött. Csupán a legutóbbi tizenöt évtizedben két szegednyivel nőtt a lakossága, s napjainkban különösen rohamosan változik, szépül az arca. Mondom, II. Katalin kegyeltjének szobra közömbösen áll ott a híres Patyomkin-lépcső tetején. Egy mai szovjet emberre volt szükségünk ahhoz, hogy jobban megismerhessük Odesszát.

Nyugodt, szőke fiú Mihail Ilvesz, lehet úgy harmincöt év körüli. Nehezen hozható ki a sodrából, rendszerint hosszan tűnődik, mielőtt véleményét nyilvánítja. Kissé hűvös, komolykodó természetét — úgy mondta —, észét apjától örökölte. Balsorsa őt rendelte hozzánk eligazítónak, s ezt a nehéz missziót becsülettel, mondhatnám hőiesen teljesítette. Súlyos helyzetekben — amikor mi hárman amúgy magyaron háromfelé húztunk az érdeklődésben — kissé szaporábban köhécselt, de ezt valószínűleg nem az idegesség okozta nála, hanem a sok cigaretta. Ilyenkor kissé kényszeredett derűvel az arcán külön-külön megnézt bennünket, s mintha azt kérdezte volna: most mi az ördögöt csináljak veletek?

Aztán megtett minden tőle telhetőt. Örökké telefonált. Tárcsázott utca sarki fülkéből, szállodai szobából, üzemi ebédlőből, áruházból, csak meglegyen az óhajtasunk, csak érezzük otthon magunkat Odesszában. Megszervezte a horgászással egybekötött tengeri kirándulást a kikötőparancsnok 12 személyes szárnyas jachtján, s amikor a tenger messzeségében dióhéjként hánkolódó kis hajón szemmel láthatóan rosszul éreztük magunkat, kissé lemondóan, de szemrehányás nélkül vezényelte vissza a kormányost a kikötőbe. Más alkalommal meghívott nyári otthonának a kertjébe, s amikor mind a szívesen sülttől, mind az Extra vodka ellen hevesen tiltakozni kezdtünk, sóhajta nyújtotta jó éjszákra a kezét. Előbb azonban boldogan átadta ajánlatát: egy ukrán tányért, csuprot és korsót.

A tolmács fordította, hogy a vendégek egy tipikus ukrán falut szeretnének látni. Misa — így szólítottuk — természetesen nicevóval reagált, ami az oroszban egyaránt jelentheti azt, hogy jól van, hogy minden rendben, hogy ez a legkevésbé, hogy oda se neki, hogy nem kell izgulni stb. És valóban, a vacsoránál közölte, hogy reggel indulás, irány a gyerevnya.

— Messzire megyünk? — érdeklődtem óvatosan, a távoltságok viszonylagosságára gondolva.

— Á, nicevo — legyintett

Odesszai találkozások

Mihail Ilvesz

Mihail Ilvesz és szólt a fel-szolgálónőnek, hogy jeget is tegyen az asztalra. Azon az éjszakán, lesz ami lesz alapon, elszántam magam egy gyötrelmes autótúra. Arról azonban álmodni sem mertem volna, hogy 30 fokos melegben 260 kilométernyire kocsikázunk el Odesszától, annál az egyszerű oknál fogva, hogy tisztelt vendéglátóink magától értetődőnek vették kívánságunkat. Az más kérdés, hogy bőven megérté a fáradságot, mert élményekkel megrakodva érkezünk vissza. De erről majd később.

Megyünk Igorékhoz másnap estefelé. Misa beszédes kedvében van, útközben erről-arról faggat. Például, hogy mi a véleményem a lakosság viselkedéséről, tetszenek-e az odesszaiak, vagy sem.

„Hát ez milyen kérdés?” — Irigylem az itteni embereket — mondom —, mert kevésbé idegesek, mint mi.

— Bővebben, ha lehet.

Ha Szegeden bemegyek egy boltba és öt ember áll előttem, visszafordulok. A deribaszovszkajai ékszerboltban viszont ötvenhatvan várják a fülbevalópultnál minden különösebb nyugtalanság nélkül, hogy kiszolgálják őket. De láttam csevegő sorbanállókát repülőjegyért, képeslapért, fényképezőgépet, noha ezekből a cikkekben igazán nincsen hiány. Lehetséges, hogy ez a kedélyes magabiztonság összefügg a gyorsan javuló életkörülményekkel?

— Valószínű. Mi is úgy látjuk, hogy most már bőlebbek, nyugodtabbak az emberek, könnyebb velük szót érteni, terveket megvalósítani.

Igor Bobrovskij filozófiatanár nyáron úttörőháború vezet. A gyerekek csak egy napja vonultak el iskolába készülni, s most a feleségével a tábor udvarán levő tölgy alatt vár minket. Vizes pohárból isszuk a vodkát, Igor felesége (balettáncosnő) ideges, de a koszos, tűnődésre hajlamos férfi alig bánja. Faggat ő is, hogy szerintem jó vagy rossz hatással van-e az emberekre a növekvő szabad idő. Miután hamar egyetértünk, felemeli a szék lábához támasztott balafját és édesbűs orosz dalokat kezd énekelni.

Nehezen váltunk el, úgy éjfél tájt. És szinte természetesen vettük, hogy napokkal később családostól kijött az állomásra tőlünk elbúcsúzni.

A következő nap pihenés. Vagy hét, jól kiépített strand sorakozik az odesszai tengerparton, s Misa jóvoltából, illetve a vendégjog tiszteletben tartása következtében végigjártuk valamennyit. Ami meglepő: az egykor minden bizonnyal köves part most szépen tagolt és dús fővénnyel borított. Több mint 20 millió rubel költséggel hordták ide a tömegtelen sok finom homokot. S hogy a tenger nyugtalanabb állapotában se lopkodja el, a parttól mintegy 200 méternyire hullámtörőket raktak a vízbe. S az eredmény? Tíz-ezrek süttetik itt magukat a tündöklő nappali, s azt hiszem, a város lakosságának, illetve a több százezer tu-

ristának jelentős része kirándul az Arkágyia, a Fontan, vagy a Csernomorka kellemes napozóira. Az ellátás folyton javul. Ha még „hiánycikk” is a mi fogalmaink szerinti vendéglátás, Mihail Ilvesz minden találkozás nélkül vásárolható számunkra görögdinnyét és szőlőt a tengerparton, megihattunk egy-egy korsó sörrel, ami nagyon fontos: az egy kopejkáért hideg szódavízzel adó automaták mind működtek. A magas part egyik vendéglőjében ebédelni is tudtunk, s bár a kiszolgálás nem túl gyakorlott, kevés várakozás után hozták a vodkát, a borscsot, a paradicsomsalátát, a bífsteget, az ásványvizet.

Állandóan érkeznek nyugati turisták a Csornojé more szállóba. Vacsora után az étteremben gyakran németek ugrálnak, visítoznak, meg a hopszasza olyan erővel, hogy az már visszatetsző.

— Nem zavar ez benneteket? — kérdeztem Misától.

— Miért zavarna? De ha titeket igen, kereshetünk másik szállodát a részettek-re.

Maradtunk, természetesen.

Vodkával jobban győztük magunkat, mint ásványvízzel. Ez a jó itálú, pezsgő voda — palackonként 12 kopejkáért — drágább, mint a szuperbenzin, amelynek 10 kopejkáért kapható literje. Talán ezért van, hogy már Odesszában is annyi az autó, hogy egymást érik. A világvárosi forgalomban sok-sok villanyrendőr próbál rendet tartani a közlekedésben, s bár a gyalogosok gyakran belesétálnak a pirosba, bal-eset, de még koccanást sem láttunk hosszú bolonygásaink folyamán. Rengeteg az új Volga, taxiként is főleg ezek futkároznak, de természetes közlekedési eszköz a Zsiguli és a Moszkvics is. A sárga színű magyar Ikaruszok élénk színtel az odesszai utcáknak.

Mihail Ilvesz minden reggel pontosan tízre érkezett a szálloda elé. Közölte, hogy mit intézett, érdeklődött kívánságunk felől, majd kitarító szorgalommal mutatta be Odesszát, ezt az impozáns, nyüzsgő, vidám metropolist. Elvitt a kikötő lenyűgöző forgatagába, az úttörő palotájának csodás termeibe, gyárba és kolhozba, a katókombák hűvös labirintusába. Végigjártuk vele a kommunisták, a partizánok, a hősök útjait, akik a támadó fasizisták ellen 69 napig védték szeretett városukat. Misa azonban nemcsak Odesszában ügyeit ránt, hanem hazafelé jövet is: telefonált Lvovba Alekszej Masszov barátjának, hogy várjon minket az állomáson, és a budapesti gyors indulásáig tegye kényelmessé várakozásunkat.

Ha igaz, hogy embert a barátjáról lehet igazán megismerni, akkor Mihail Ilvesz értéke igen magas: mértékével mérhető. Még Lvovban a fekete, magyaros bajuszú, kék szemű Aljosa is ugyanolyan önzetlennek, fáradhatatlannak bizonyult, mint 6 Odesszában. Ezért volt mindkettőjüktől oly nagyon nehéz az elbúcsúzás.

E. Nagy István